

แนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจ
ทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก
ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สหะภาพ บุตรลา
รองเสนาธิการ มณฑลทหารบกที่ 23

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก สหะภาพ บุตรลา
เรื่อง	แนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
วันที่	กันยายน 2565 จำนวนคำ : 8,628 จำนวนหน้า : 24
คำสำคัญ	การปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงคราม
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและผลกระทบ รวมทั้งศึกษาความสอดคล้องเหมาะสมของการปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงครามในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 เพื่อนำมาเสนอแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยมณฑลทหารบก ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรที่ปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงคราม โดยการวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบแนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงครามให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วยการปรับโครงสร้าง และการบูรณาการกับกระทรวงอื่นๆ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่ และต้องพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ในด้านกำลังพล ยุทธโศปกรณ์ งบประมาณ และการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยการวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้มีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปรับโครงสร้างหน่วยมณฑลทหารบก และ วิจัยเรื่องบทบาทของกองพันมณฑลทหารบก ในการปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Sahaphap Butla

TITLE : Guidelines for Enhancing the Capacity to Carry Out Military Operations Other Than War of the Army Territory in the 2nd Army Area.

DATE : September, 2022 **WORD COUNT** : 8,628 **PAGES** : 24

KEY TERMS : Military Operations Other Than War

CLASSIFICATION : Unclassified

The research study on the approach to enhancing the capacity of military operations other than war in the Royal Thai Army Region 2 has set research objectives to study the problems and impacts, as well as to study the appropriateness of military missions other than war in the 2nd Army Area to propose ways to increase capacity for Army Territory units. The researchers conducted qualitative research by collecting data from relevant documents and in-depth interviews with personnel operating in military missions outside of war. By this research, the scope of study was specific to the Northeastern region. The findings reveal ways to increase the efficiency of military missions beyond war through restructuring. And integration with other ministries including building good relationships with people in the area and must develop the capabilities of the organization in terms of manpower, equipment, budget and military operations in addition to the war as contexts and circumstances change. This research suggests that additional research is needed on the suitability of the restructuring of the Royal Thai Army Territory

Unit and research on the role of the Royal Thai Army Territory Battalion. In
military operations other than war

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลา แรงกายแรงใจ ให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง โดยเฉพาะ พันเอก ปริณญา ฉายะพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งท่านผู้บังคับบัญชาทุกระดับ อาทิ พลโท สวรราชย์ แสงผล แม่ทัพภาคที่ 2 พันเอก อภิชาติ รานอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล นอกเหนือจากข้อเสนอแนะทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์ในการวิจัยแล้ว ยังได้รับกำลังใจและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายของทางราชการเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พลตรี วิชาติ เอี่ยมไพจิตร ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่ให้ความกรุณาโดยตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาและคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคลประจำกลุ่ม ได้แก่ พันเอก ชนะชัย พลเดชา และพันเอกหญิง กัญญ์ณัฐ แสงภัทรเนตร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ และให้โอกาสผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ในการทำวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ ได้สมตามความมุ่งหวัง ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพรัก และหวังว่าวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบก เหล่าทัพ และประเทศชาติสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
วิธีการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
สภาพปัญหาและผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือ จากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2.....	10
การวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อหาแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2	15
ผลการวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติ ทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2.....	17
บทที่ 3 บทอภิปราย	20
บทที่ 4 บทสรุป	23
ข้อเสนอแนะ.....	24

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

วิเคราะห์ความเหมาะสมของภารกิจ ในการปฏิบัติการ
ทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่
กองทัพภาคที่ 2

ประวัติผู้วิจัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาวะแวดล้อมในด้านต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคมจิตวิทยา ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง รวมทั้งทางด้านอาหาร มีการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อประเทศได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ความขัดแย้งทางการเมืองในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก การแข่งขันและการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ มาตรการทางเศรษฐกิจของ ประเทศต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ การเปลี่ยนแปลงและการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศที่รวดเร็วขึ้นรวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีและรูปแบบการคุกคามทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

ประเทศไทยภายใต้นโยบายของรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580)¹ ขึ้นเพื่อรองรับกับภัยคุกคามในด้านต่างๆ ประกอบด้วยประเด็นที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง โดยเฉพาะแผนย่อยที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงในประเด็นการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จนยุติลง รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อาศัยการผนึกกำลังคนและทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการอย่างแท้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานหลักและรองในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชนทั้งจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลต่อความมั่นคงต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดและปัญหาภัยพิบัติสำคัญ เป็นต้น นอกจากนี้แผนย่อยที่ 3 การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ยังมีส่วนสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ในประเด็นการพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ อันจะส่งผลให้กองทัพและหน่วยงาน

ความมั่นคง รวมทั้ง ภาครัฐ และภาคประชาชน ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ

กองทัพบก ได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี (2560- 2579)² เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติในการรองรับกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น โดยกองทัพบกทำหน้าที่ในลักษณะการปฏิบัติการอื่นๆ ที่ต้องเข้าไปแก้ไขหรือสนับสนุนการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยพิจารณาใช้ทรัพยากรทางทหารสนับสนุนรัฐบาลในการป้องกัน ชัดขวาง ระวัง ยับยั้ง และขจัดภัยคุกคามดังกล่าว ซึ่งไม่สามารถกำหนดรูปแบบและวิธีการได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถใช้วิธีการรับมือภัยคุกคามแบบดั้งเดิมเข้าแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด ดังนั้นเพื่อรักษาความสมดุลของการพัฒนาที่ทันต่อภัยคุกคาม มณฑลทหารบกจึงเป็นหน่วยที่มีความอ่อนตัวและเกื้อกูลในการตอบสนองต่อการใช้กำลังในทุกมิติของกองทัพบก มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นกำลังอเนกประสงค์ โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญคือให้กองทัพบกสามารถรองรับ ภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ปฏิบัติการได้ทุกระดับความชัดเจน โดยแบ่งมอบภารกิจการปฏิบัติการรบและการปฏิบัตินอกเหนือจากสงครามอย่างชัดเจน เพื่อให้เตรียมกำลังได้สอดคล้องกับภารกิจดังกล่าว ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมากองทัพบกได้วิเคราะห์ ทบทวนถึงภารกิจและหน้าที่ จึงมีการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก โดยเฉพาะมณฑลทหารบก เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการสงคราม ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการสงคราม³ (Military Operations Other than War : Mootw, ปท.นส.) เป็นการนำเอาขีดความสามารถ ในด้านต่างกันของทหารมาใช้ ด้วยการประยุกต์ใช้และการผสมผสานกันระหว่างพลังอำนาจของชาติในด้านต่างๆ โดยใช้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากสงคราม นับว่าเป็นการปฏิบัติการอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันเนื่องจากการใช้ขีดความสามารถ อาวุธ และยุทธโศปกรณ์ทางทหารร่วมปฏิบัติการกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ สำหรับรูปแบบการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงครามดังกล่าวจำนวน 19 รูปแบบประกอบด้วย 1.การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ 2.การดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3.การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ 4.การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด 5.การต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้าย 6.การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม 7.การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย 8.การค้นหาและกู้ภัย 9.การสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่

ฝ่ายพลเรือน 10.การควบคุมการแพร่ขยายของอาวุธ 11.การประกันเสรีในการเดินเรือ และการบินผ่าน 12.การปฏิบัติการอพยพผู้ไม่มีส่วนในการรบ 13.การคุ้มครองการเดินเรือ 14.การบังคับใช้เขตหวงห้าม 15.การแทรกแซงและสกัดกั้นในน่านน้ำ 16.การแสดงกำลัง 17.การโจมตีและการตีโฉบฉวย 18.การสนับสนุนการก่อความไม่สงบในประเทศอื่น 19.การปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ ที่มีใช้สงคราม

มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 เป็นหน่วยส่วนภูมิภาคขึ้นตรงต่อกองทัพภาคที่ 2 ซึ่งในปัจจุบันกองทัพภาคได้แปรสภาพจังหวัดทหารบกเป็นมณฑลทหารบก โดยกองทัพภาคที่ 2 มีมณฑลทหารบก จำนวน 10 หน่วย ประกอบด้วย มณฑลทหารบกที่ 21 - 29 และ 210 รับผิดชอบพื้นที่ 20 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มณฑลทหารบกมีภารกิจในความรับผิดชอบประกอบด้วย รับผิดชอบปฏิบัติงานโดยมีหน้าที่ รับผิดชอบบังคับบัญชากำลังประจำถิ่น รักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ รวมทั้งการศาลทหาร การเรือนจำ ดำเนินการสวัสดิ การเกณฑ์ช่วยราชการทหารและการระดมสรรพกำลังในเขตพื้นที่ สนับสนุนหน่วยทหารที่อยู่ในเขตพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีอำนาจสั่งการแก่หน่วยทหารที่อยู่ในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกในกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบธรรมเนียมของทหาร จากสถานการณ์ปัจจุบันทำให้มณฑลทหารบกเป็นหน่วยงานหลักที่ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ของจังหวัดที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น การถวายความปลอดภัยพระบรมวงศานุวงศ์ การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อย งานตามนโยบายและสั่งการของรัฐบาล เป็นต้น หน่วยมณฑลทหารบกจึงมีความจำเป็นต้องเข้ามารับผิดชอบการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต ทำให้มณฑลทหารบกต้องมียึดความสามารถในการปฏิบัติการกิจดังกล่าว แต่ในปัจจุบันการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ไม่มีรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนทำให้ยึดความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทั้งประสิทธิภาพในการปฏิบัติลดลงตามไปด้วย

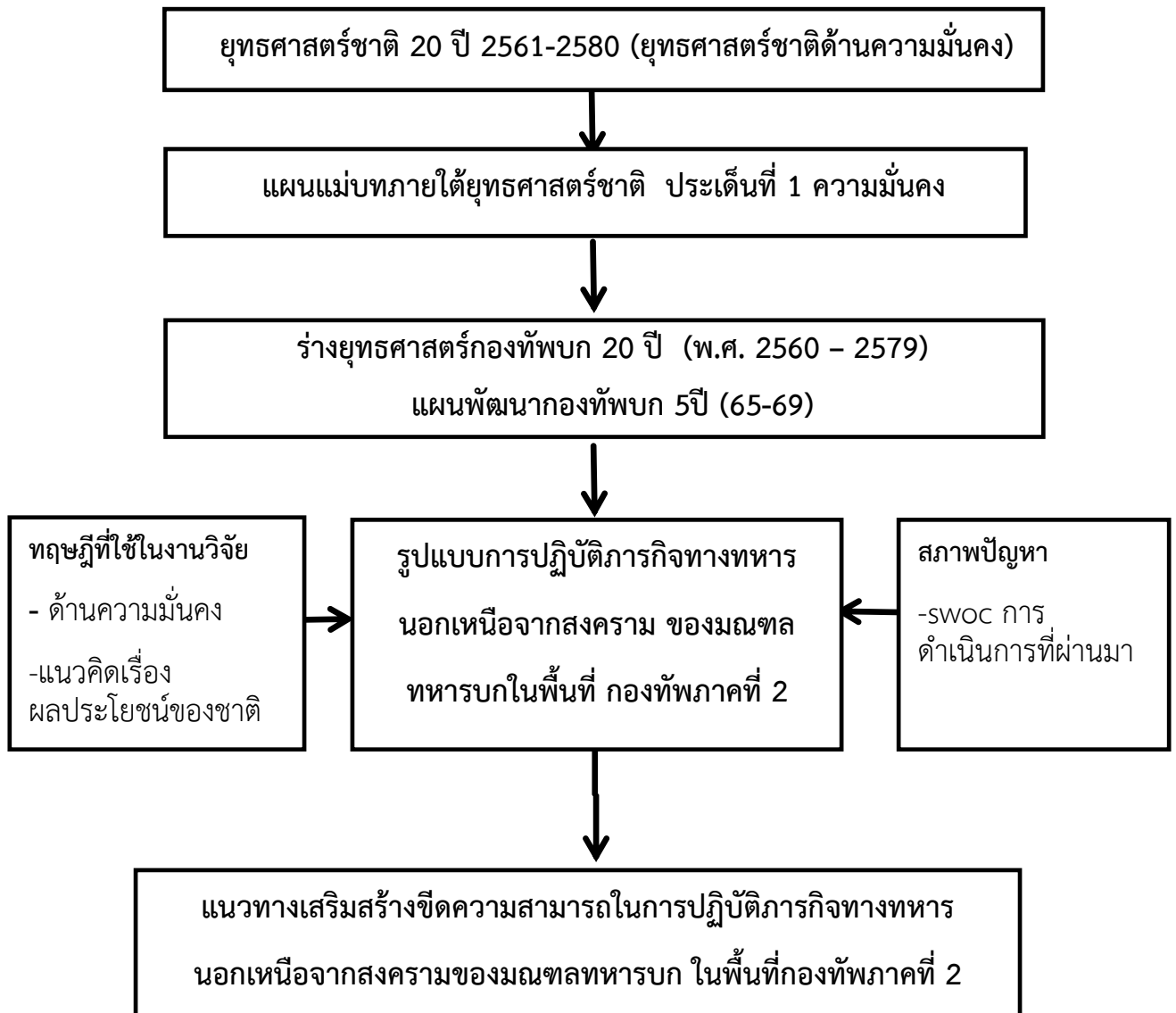
ดังนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างมณฑลทหารบก ให้มียึดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ซึ่งเป็นปัจจัยที่กองทัพภาคจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อเพิ่มยึดความสามารถในการปฏิบัติงานของหน่วยรองรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองยุทธศาสตร์

ของกองทัพบกตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของประเทศ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาใน 3 ประเด็นคำถามได้แก่ 1)สภาพปัญหา ผลกระทบและแนวทางการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ในปัจจุบันเป็นอย่างไร 2)รูปแบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับภารกิจปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 เป็นอย่างไร 3)แนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และผลกระทบการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
- 2.เพื่อศึกษารูปแบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับภารกิจปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
- 3.เพื่อเสนอแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด
2. ขอบเขตการศึกษา การวิจัยนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามในขีดความสามารถของ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์ทำงานในมณฑลทหารบก
4. ขั้นตอนการดำเนินงาน พัฒนาโครงร่างงานวิจัยและเสนอโครงร่างงานวิจัยที่สมบูรณ์ห้วงเดือนธันวาคม 2564 เก็บรวบรวมข้อมูลห้วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2565 ทำการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล ห้วงเดือนกุมภาพันธ์- มีนาคม 2565 เขียนรายงานการวิจัยสรุปและอภิปรายผลห้วงเดือนเมษายน 2565 และแถลงผลการวิจัยจัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์ห้วงเดือนพฤษภาคม 2565

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบสภาพปัญหา ผลกระทบและแนวทางการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
2. ได้ทราบรูปแบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับภารกิจปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
3. ได้แนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2
4. เพื่อเป็นแนวทางต่อยอดเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของกองทัพบก

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

กองทัพบก ได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการเตรียมกำลัง และใช้กำลังในระยะ 20 ปี ทั้งต่อภัยคุกคามทางทหาร (Conventional Threats) และภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร หรือภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ (Non-Conventional Threats) โดยมีพันธกิจในการเตรียมกำลัง ได้แก่ ด้านโครงสร้างกำลัง ความพร้อมรบ ความต่อเนื่องในการรบและความทันสมัย ในส่วนการใช้กำลัง ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน การปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับมิตรประเทศ ดังเจตนารมณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บัญชาการทหารบก ที่มอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติแก่ผู้บังคับหน่วยขึ้นตรงกองทัพบกทุกระดับ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2563 โดยในด้าน “ปกปองประชา” โดยใช้ศักยภาพกองทัพในการดูแลประชาชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนในทุกมิติ รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชนในทุกด้านอย่างยั่งยืน⁴ ซึ่งกองทัพบก ได้แบ่งกลุ่มส่วนราชการตามภาระหน้าที่ของหน่วยออกเป็น 7 ส่วนราชการ ทั้งนี้ในส่วนภูมิภาค กองทัพบกได้มีคำสั่งตามกฎกระทรวงกำหนดหน้าที่และเขตพื้นที่มณฑลทหารบก พ.ศ.2558⁵ ตามแนวคิดการใช้หน่วยทหารประจำพื้นที่เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยมีมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 จำนวน 10 หน่วย รับผิดชอบการปฏิบัติทางทหาร นอกเหนือจากสงครามในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาวะการณ์แล้วทราบว่า มณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 สามารถปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามที่เหมาะสม จากทั้งหมด 19 ภารกิจ ได้เพียง 6 ภารกิจ ประกอบด้วย

- 1.การปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ ที่มีไม่สงคราม ได้แก่ การปฏิบัติการในฐานะทหารรักษาพระองค์ขององค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ ซึ่งมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นได้รับมอบภารกิจในการถวายความปลอดภัย โดยการจัดตั้ง กองอำนวยการร่วม

ถวายเป็นความปลอดภัยประจำพื้นที่ในเขตจังหวัดที่ตนเองรับผิดชอบ โดยยึดหลักปฏิบัติการ
ถวายเป็นความปลอดภัยตามพระราชนิยม และ ลักษณะของหมายดังต่อไปนี้^{6,7}

1)รู้พระราชนิยม/พระราชประสงค์ 2)รู้สถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อวางแผนการใช้
เวลาให้สอดคล้อง(วัน ว.) 3)ทำพื้นที่ให้ปลอดภัยล่วงหน้า ว.- 3 หรืออย่างน้อย ว.-1
4)การประสานกับเจ้าภาพของงานอย่างต่อเนื่องและให้การสนับสนุนในส่วนที่สามารถ
ดำเนินการได้ 5)การดูแลประชาชนและผู้ร่วมรับเสด็จฯ อย่างเหมาะสม และประทับใจ
6)ระบบการคัดกรองที่มีประสิทธิภาพ 7)ใช้กำลังเหมาะสมกับพื้นที่และสถานการณ์ 8)ระบบ
การควบคุมบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 9)การจัดทำแผนและ
การซักซ้อมการปฏิบัติ และ 10)รักษาความลับการปฏิบัติ

2.การดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพ
ภาคที่ 2 มีส่วนเข้าไปดำเนินงานสนับสนุนและเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก เพราะงานของ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีความเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงและยุทธศาสตร์
การป้องกันประเทศ ถือได้ว่าเป็นภารกิจด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศในยามปกติ
ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 1,224 โครงการ⁸ ต่อการดำเนินการดังกล่าว มณฑลทหารบก
ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริและความมั่นคง ประจำเขตพื้นที่ ของแต่ละมณฑลทหารบกเพื่อทำหน้าที่
อำนวยความสะดวก ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ด้วยการผลักดันเข้าเป็นหนึ่งในแผนงานการพัฒนาจังหวัด สำหรับชุดปฏิบัติการโครงการ
ซึ่งเป็นส่วนปฏิบัติ จะทำหน้าที่ส่งเสริมให้ศูนย์/โครงการส่งเสริมศิลปอาชีพ และชุมชนใกล้เคียง
ได้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสำนักในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่มีต่อ
ประชาชนในพื้นที่

3.การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด สำหรับการปฏิบัติการทางทหารเพื่อ
สนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดนั้น มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141 / 2541 ที่กำหนด
ไว้ว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติที่จะต้องรับไปดำเนินการในการควบคุมการ
ขยายตัวของปัญหาและลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยยุทธศาสตร์
ราชภัฏ - รัฐ - ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงกลาโหม

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก เป็นคณะอนุกรรมการในการแก้ปัญหา ระดับประเทศ ในระดับพื้นที่มีผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เป็นคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด นอกจากนี้ยังมีกฎหมายกำหนดให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีภารกิจในการเข้าไปสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย ในส่วนของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ได้มีส่วนเข้าไปสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจนเพียงพอ ต้องพึ่งเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการเข้าดำเนินงานในแต่ละครั้ง หรือต้องให้มีการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นการเฉพาะจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง⁹

4. การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย เป็นการดำเนินงานในลักษณะสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายพลเรือน ทั้งนี้บทบาทของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 สามารถปฏิบัติได้ด้วยการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้¹⁰ 1) ต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือนหรือภาคเอกชน อาสาสมัครจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ให้เจตนาทหารติดต่อกับประจำ ณ ส่วนราชการนั้น 2) หน่วยปฏิบัติหลักในการบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่สามารถประสานการปฏิบัติกับหน่วยข้างเคียงและส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง หากผู้บังคับหน่วยได้พิจารณาแล้วว่าการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ จะได้ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเข้าช่วยเหลือประชาชนได้ทันต่อสถานการณ์ 3) ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยมณฑลทหารบก ประจำพื้นที่มีอำนาจสั่งการหน่วยทหารระดับรองลงไปที่ไม่ใช่หน่วยในสายการบังคับบัญชา ซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยได้โดยตรง ทั้งนี้ให้อยู่ในการพิจารณาของผู้บัญชาการมณฑลทหารบก/ผู้อำนวยการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยประจำพื้นที่ เพื่อให้การช่วยเหลือพี่น้องประชาชนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด 4) การปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัยนั้น จะมีสถานะกดดัน ไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้ และต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ ภาคเอกชน หรือประชาชนทั่วไปที่กำลังมีความเดือดร้อน ฉะนั้นให้เน้นย้ำกำลังพลทุกนาย ระลึกเสมอว่าในทุกขั้นตอนการปฏิบัติให้ยึดหลักการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความอดทน อดกลั้น ดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์และเกิดความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

5. การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม การปฏิบัติการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมช่วยลดปล่อยหรือลดผลจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น หรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบที่เป็นวงกว้าง เช่น ความเจ็บป่วยของมนุษย์, โรคระบาด, ความหิวโหย หรือการขาดซึ่งพื้นฐานของชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต บทบาทของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ต่อการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมในปัจจุบันคือการสนับสนุนการป้องกัน และแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 ตามนโยบายผู้บัญชาการทหารบก ได้สั่งการให้หน่วยทหารของกองทัพบก เตรียมการทั้งด้านกำลังพล บุคลากรทางการแพทย์ สิ่งอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนการดูแลกำลังพลและประชาชน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรค โดยเฉพาะการเตรียมเวชภัณฑ์ สิ่งอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใช้ในการดูแลผู้ติดเชื้อที่กองทัพบก มีอยู่ในขณะนี้¹¹ โดยในแต่ละมณฑลทหารบกจะจัดตั้งโรงพยาบาลสนามเพื่อรองรับผู้ป่วยในกรณีที่เกิดความเครียดของแต่ละจังหวัด

6. การสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน บทบาทของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 จะเป็นไปตามกฎหมายที่ได้กำหนดขอบเขตความช่วยเหลือเอาไว้และเป็น การเข้าไปช่วยเหลือในสถานการณ์ภาวะวิกฤต หรือสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกินขีดความสามารถของฝ่ายพลเรือน ตัวอย่างของการดำเนินงานได้แก่ ภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ หรือการเข้าไปสนับสนุนฝ่ายพลเรือน เช่น การฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการฝึกเพื่อเข้าไปดูแลรักษาป่า เป็นต้น

สภาพปัญหาและผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของ มณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2

1. ปัจจัยภายนอกองค์กร (หน่วยเหนือ มณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2)

1.1 หน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง กรม และองค์กรต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือการสงคราม ยังไม่มีการบูรณาการกันอย่างเป็นรูปธรรม จะเห็นได้จากการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มีความเชื่อมโยง ขาดความประสานสอดคล้องของแผนงานโครงการต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทำให้ภาพรวมของพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

1.2 ในระดับกองทัพบก โครงสร้างกองทัพบกปัจจุบันยังเป็นโครงสร้างที่มีขนาดใหญ่ สำหรับรองรับภัยคุกคาม ทางทหารหรือภัยคุกคามรูปแบบเดิมเป็นหลัก การปรับปรุงขนาด

ของกองทัพบกให้กะทัดรัดหรือ เล็กกลงและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมและ ภัยความมั่นคงรูปแบบอื่นๆที่ไม่ใช่ทางทหารซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นนั้นยังทำได้อย่างจำกัด โดยมีประเด็นผลกระทบด้านกำลังพล หรือเพื่อแก้ปัญหา กำลังพลเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้ งบประมาณส่วนใหญ่ใช้ไปในด้านการบริหาร กำลังพล นับเป็นอุปสรรคสำคัญ ต่อการมีโครงสร้างกองทัพบกที่เหมาะสม นอกจากนี้การควบคุมบังคับบัญชาและการ อำนาจการ ยังไม่ครอบคลุมการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม¹²

2. ปัจจัยภายในองค์กร (4 M)

2.1 ปัญหาด้านบุคลากร: กำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทและสภาวะการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปและยังไม่มี ความเข้าใจในการปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงคราม รวมทั้งขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนและการปฏิบัติการข้ามมีอย่าง จำกัด ส่งผลให้การปฏิบัติงานภารกิจต่างๆ ด้านการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ไม่มีประสิทธิภาพ

2.2 ปัญหาด้านยุทธโศปกรณ์ : ยุทธโศปกรณ์มีความล้าสมัย และมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่งผล ให้การปฏิบัติการภารกิจต่างๆ ด้านการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือการสงคราม ไม่มีประสิทธิภาพ

2.3 ปัญหาเรื่องข้อจำกัดด้านงบประมาณ ส่งผลให้ไม่สามารถเพิ่มเติม/แก้ไขปรับปรุง โครงสร้าง อัตราการจัดกำลังพล และงบประมาณปฏิบัติการ ได้ตามบริบท สอดคล้องกับปริมาณงาน ที่ต้องปฏิบัติ และสภาวะการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2.4 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามมณฑล ทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ดังนี้ 1)การปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ ที่มีใช้สงคราม ซึ่งมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นได้รับมอบภารกิจให้เป็นหน่วยหลักในการ ถวายความปลอดภัยประจำพื้นที่ ตรวจพบปัญหาสรุปได้ดังนี้¹³ ด้านการข่าว พบว่าการจัดทำ บัตรถวายความปลอดภัย การส่งข้อมูลของส่วนราชการเพื่อตรวจสอบรายชื่อจัดทำบัตรให้ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ล่าช้า และ ไม่ครบถ้วน สาเหตุเกิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถกำหนดตัวบุคคล และมีการ เปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติการกิจ ส่งข้อมูลไม่เป็นไปตามแบบฟอร์ม สำหรับด้านยุทธการ พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ของชุดปฏิบัติการต่างๆ ยังขาดความชำนาญ 2)การดำเนินงานตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยังขาดการบูรณาการกับส่วนราชการท้องถิ่น และไม่สามารถหาตัวแทนคนรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

3)การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด ยังไม่มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจนเพียงพอ ต้องพึ่งเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการเข้าดำเนินงานในแต่ละครั้ง 4)การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม กำลังพลไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณในสถานการณ์ฉุกเฉิน 5)การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย แม้ว่า มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 จะไม่มีบทบาทหน้าที่ในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยโดยตรง แต่เมื่อเกิดภัยพิบัติเกิดขึ้นในพื้นที่ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมกำลังพลและยุทโธปกรณ์ตลอดจนแผนการปฏิบัติในการบรรเทาสาธารณภัยเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม ภายใต้การจัดการสาธารณภัยตามแผนบรรเทาสาธารณภัย กองทัพบก พ.ศ.2558 จึงต้องมีการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัย ของ มณฑลทหารบกขึ้น โดยมี ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เป็น ผู้อำนวยการศูนย์บรรเทาสาธารณภัย ขึ้นตรงต่อศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพภาคที่ 2¹⁴ สภาพปัจจุบันพบว่าในขั้นเตรียมการหน่วยยังขาดการเตรียมการทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นในการช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย และการวางแผนการปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัยในรายละเอียด ทำให้ขาดการประสานสอดคล้องทั้งภายในหน่วยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยมณฑลทหารบก และหน่วยงานภายนอกหรือภาคประชาชน ในส่วนขั้นปฏิบัติการเมื่อเกิดภัยพิบัติหน่วยที่อยู่ในพื้นที่ไม่มีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เช่น พื้นที่เสี่ยงที่มักจะเกิดภัยพิบัติอยู่เป็นประจำ หรือ ลำดับความจำเป็นในการใช้เครื่องมือขนาดใหญ่ในการแก้ปัญหาเร่งด่วนตามสถานการณ์ เช่น รถบรรทุกขนาดใหญ่ เรือยาง/เรือท้องแบน ขึ้นพื้นฟูและบูรณะ พบว่าขาดปัจจัยที่สำคัญในการฟื้นฟู คือ วัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยในการซ่อมแซมหรือช่วยขนย้ายสิ่งของกลับเข้าสู่ที่พักอาศัยโดยปลอดภัย 6)การสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน พบว่าไม่มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน

3. ปัจจัยสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงสถานะแวดล้อมภายนอก ที่สนับสนุนหรือขัดขวางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ใช้หลักการ PESTEL Analysis ดังนี้

3.1 ด้านการเมืองความมั่นคง (Political Component: P)

โอกาส : รัฐบาลให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เช่น การปราบปรามยาเสพติด และการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยภัยซึ่งถือว่าเป็นความมั่นคงของชาติ เป็นโอกาสที่หน่วยได้รับและสนองนโยบายโดยตรงจากกองทัพบกได้เป็นอย่างดี ในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม การฝึกกรรมการบรรเทาสาธารณภัยขนาดใหญ่ในระดับภาคหรือประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและประสบการณ์

อุปสรรค : การเมืองในประเทศยังไม่เสถียรภาพเท่าที่ควร มีการประท้วงและเดินขบวนบ่อยครั้ง อาจทำให้ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มีภารกิจเพิ่มมากขึ้น

3.2 ด้านเศรษฐกิจ (Economic Component: E)

โอกาส : จากผลการปฏิบัติงานของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ที่ผ่านมานั้น เป็นที่เชื่อมั่นและยอมรับจากประชาชน เป็นโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และกองทัพบกในการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล รวมทั้งมีโอกาสที่จะพัฒนาบุคลากร เครื่องมือ และเทคโนโลยี เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามโดยมีงบประมาณรองรับ

อุปสรรค : ถ้าเศรษฐกิจของประเทศไม่ดีหรือรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอื่นๆ แล้ว อาจส่งผลต่อการลงทุนเพื่อป้องกันความเสียหายและผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติได้

3.3 ด้านสังคม(Social Component: S)

โอกาส : การปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ที่เป็นการช่วยเหลือประชาชนได้มีการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนควบคู่ไปด้วย จึงเป็นการแสวงหาโอกาสในการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ข่าวสาร เพื่อเป็นการเตรียมการรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปสรรค : มีหน่วยงานเกี่ยวข้องจำนวนมากทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสังคมไทยปัจจุบันก้าวสู่สังคมเมือง การต่อต้านของกลุ่มผู้เห็นต่างทางการเมืองมากขึ้น เมื่อเกิดการบิดเบือนข้อมูล อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหาร

3.4 ด้านเทคโนโลยี(Technological Component: T)

โอกาส : เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุความเสี่ยงในการเกิดเหตุต่อความมั่นคงด้านการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม อาทิเช่น ข้อมูลกลุ่ม

ผู้กระทำผิดกฎหมายยาเสพติด กลุ่มผู้เห็นต่างทางการเมือง และข้อมูลภัยพิบัติ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการรับมือกับภัยพิบัติหลายหน่วยงานมีการวิจัยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นโอกาสที่จะได้มีการบูรณาการร่วมกัน ในด้านกระจายข้อมูล ติดต่อสื่อสารวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

อุปสรรค : การจัดการ ข้อมูลต่างๆในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เช่นยาเสพติด และข้อมูลภัยพิบัติยังไม่ได้รับการบูรณาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลเฉพาะด้านของตน แต่ไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลโดยละเอียดกับหน่วยงานอื่น ซึ่งทำให้ไม่มีการระบุมความเสี่ยง และประเมินความเสี่ยงการเกิดเหตุที่ชัดเจน ในขณะที่การจัดการ การปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงคราม การตัดสินใจวางแผนรับมือต้องอยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องและมากเพียงพอจึงจะเกิดการวางแผนที่ถูกต้องแม่นยำ และทันต่อสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

3.5 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Component: E)

โอกาส : ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักรู้และตื่นตัวถึงแนวโน้มการปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงครามในอนาคต เพื่อเตรียมรับมือ การจัดการต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบการทำงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการ บูรณาการกันอย่างมีเอกภาพ พร้อมไปกับการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

อุปสรรค : เนื่องจากการปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นทั้งแบบทันตั้งตัว เช่น น้ำท่วมและแบบไม่ทันตั้งตัว เช่น แผ่นดินไหว การจัดการภัยพิบัติจึงควรเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากต่อการปฏิบัติ โดยเฉพาะการติดตามและการประเมินสถานการณ์ อย่างถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว รวมทั้งอำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องต่อสถานการณ์วิกฤตินั้น

3.6 กฎหมาย(Legal Component: L)

โอกาส : มีกฎหมายหลักหรือกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการการปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงคราม รวมทั้งหน่วยงานหลักซึ่งมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร และกลไกการจัดการซึ่งเป็นโอกาสที่จะทำให้แต่ละส่วนราชการ และหน่วยงานได้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง เป็นระบบ มีเอกภาพ ไม่เกิดความสับสน ในการปฏิบัติงาน

อุปสรรค : เมื่อมีการปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ที่มีหลายหน่วยงาน ยังขาดความชัดเจนด้านกฎหมาย และระเบียบการปฏิบัติร่วมกัน อย่างเป็นรูปธรรมทั้งทรัพยากรคน วัสดุ อุปกรณ์ จากทุกภาคส่วน

จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก ทำให้ผู้วิจัยทราบถึง การจัดการ การปฏิบัติงานทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 ว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค อย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้กำหนด แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อหาแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2

โดยนำนโยบายเสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกำลังกองทัพ และ ยุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย (ร่างยุทธศาสตร์ ทบ ปี 2560-2579) มาเป็นแนวทาง เน้น การพัฒนาด้านกำลังพล ยุทธโศปกรณ์และระบบการบริหารจัดการ การวิเคราะห์ทางเลือก เพื่อหา แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถ มณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 ผู้วิจัยทำการศึกษาในลักษณะวิจัยเชิงเอกสารแล้วทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล โดยการ วิเคราะห์ SWOC ANALYSIS ของมณฑลทหารบก ดังต่อไปนี้

1. จุดแข็ง (Strengths) คือ หน่วยมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 เป็นหน่วย ที่ปฏิบัติงานทางยุทธศาสตร์มีขีดความสามารถมีคุณลักษณะที่เหมาะสม และอ่อนตัวต่อการ ปฏิบัติการในพื้นที่ตอนในของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำลังพลมีสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งมีความตั้งใจ ทุ่มเท มุ่งมั่น ในการปฏิบัติการทำให้ประสบความสำเร็จ ,เป็นองค์กรปฏิบัติงานด้านยุทธศาสตร์ที่มี พื้นที่รับผิดชอบ/พื้นที่ปฏิบัติงาน มณฑลทหารบกละ 2 จังหวัดทำให้หน่วยสามารถประสาน การปฏิบัติ และบูรณาการกับกองกำลังป้องกันชายแดน และส่วนงานราชการต่างๆ ในพื้นที่ได้ อย่างต่อเนื่อง ,มีที่ตั้งของกองบัญชาการ และหน่วยปฏิบัติประจำพื้นที่ถึงระดับอำเภอ เช่น สัสดี กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ ซึ่งสามารถเป็นหน่วยในการ

เผ่าตรวจ/แจ้งเตือนภัย ในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ใกล้เคียงได้ นอกจากนี้ยังคงเป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานด้านยุทธศาสตร์และมีฐานข้อมูลด้านการส่งกำลังบำรุงที่ดีของกองทัพบก

2. จุดอ่อน (Weakness) ประกอบด้วย กองทัพบกยังคงให้ความสำคัญแต่เฉพาะการปฏิบัติที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิม(แผนป้องกันประเทศ) เป็นหลัก ยังไม่ให้ความสำคัญต่องานด้านยุทธศาสตร์ที่จะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ ยังไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือการสงครามอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรมกำลังพลส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ด้านการข่าวและการปฏิบัติการกิจการพลเรือน เนื่องจากเป็นกำลังพลที่บรรจุในเหล่าสายการส่งกำลังบำรุง และกำลังพลที่เพิ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการใหม่ ยังไม่มีประสบการณ์และขีดความสามารถงานด้านการข่าวและด้านกิจการพลเรือนมากนัก ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานดังกล่าวในพื้นที่รับผิดชอบไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมทั้งกำลังพลส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการศึกษาในเรื่องการ ปฏิบัติทางทหารนอกเหนือการสงคราม,ยังขาดแคลนยุทธโศปกรณ์พิเศษที่ตอบสนองต่อการปฏิบัติการของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 เช่น อุปกรณ์พิเศษที่ใช้ในการรวบรวมข่าวสารและรายงาน การสื่อสารระบบดาวเทียม โปรแกรมที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศภัยเป็นต้น ยุทธโศปกรณ์ของหน่วยตามอัตราการจัดยุทธโศปกรณ์เป็นยุทธโศปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติสนับสนุนการรบเป็นหลัก ซึ่งไม่เพียงพอ และเหมาะสมกับรูปแบบการปฏิบัติงานในพื้นที่ขนาดใหญ่ของแต่ละจังหวัด โครงสร้างการจัดของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ยังไม่สามารถตอบสนองการปฏิบัติงาน ต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของกำลังพลรวมทั้งงานนโยบายด้านการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือการสงคราม ยังไม่มีส่วนงานที่ปฏิบัติโดยเฉพาะปริมาณงานการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม มีจำนวนมากไม่สอดคล้องกับพื้นที่ปฏิบัติการและจำนวนยอดกำลังพล ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร

3. โอกาส (Opportunities) ประกอบด้วย รัฐบาลและกองทัพบกมีกมอภารกิจเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ในพื้นที่รับผิดชอบให้กับหน่วย วัฒนธรรมของคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือง่ายต่อการปฏิบัติงานมวลชน มีการจัดตั้งกลุ่มมวลชนของมณฑลทหารบก ในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 เพื่อทำหน้าที่ให้ข่าวสาร และสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของหน่วย มีโรงพยาบาลทหารในความรับผิดชอบ ที่มีที่ตั้งกระจายอยู่ในทุกๆพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเอื้ออำนวยในการช่วยเหลือประชาชน มีโครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำริกระจายในพื้นที่รับผิดชอบจึงเอื้อต่อการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชน

4. ความท้าทาย (Challenge) ประกอบด้วย ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง การขาดแคลนงบประมาณและยุทธโศปกรณ์พิเศษ ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ และการปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน การผลักดันให้กำลังพล มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มีขีดความสามารถ มีระเบียบวินัย ที่ดี มีอุดมการณ์ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีจิตวิญญาณของการเป็นนักรบและนักกิจการพลเรือนที่ดี เพื่อเป็นส่วนในการสร้าง/พัฒนาสัมพันธ์กับผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่รับผิดชอบเกิดปัญหาด้านความมั่นคงของชาติในรูปแบบใหม่ๆ เช่นความเห็นต่างทางการเมืองของคนอีสาน ต่อรัฐบาลในเรื่องสิทธิมนุษยชน/เสรีภาพปัญหาการบิดเบือนข้อมูลและอิทธิพลของกลุ่ม NGO ในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งขาดการบูรณาการระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

ผลการวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ดังนี้

1. แนวทางการเสริมสร้างจากปัจจัยภายนอกองค์กร (หน่วยเหนือ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2)

1.1 จากปัญหาการขาดการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นถึงการไม่มีนโยบายร่วมกัน ทำให้การปฏิบัติในแต่ละระดับไม่ประสานสอดคล้อง ดังนั้น การบูรณาการการทำงานจะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงของแต่ละหน่วยงาน เป็นการขจัดความซ้ำซ้อน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ กระบวนการโหมจะต้องประสานสอดคล้องกับการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแนวทางการเสริมสร้างคือ ต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

1.2 ในระดับกองทัพบก จากปัญหาโครงสร้างปัจจุบันสำหรับรองรับภัยคุกคาม ทางทหาร หรือภัยคุกคามรูปแบบเดิมเป็นหลัก แนวทางแก้ไขคือการปรับปรุงขนาดของกองทัพบกให้ กะทัดรัด และเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมและภัยความมั่นคงรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทางทหาร นอกจากนี้ควรปรับปรุงระบบควบคุมบังคับบัญชาและการอำนวยความสะดวก ให้ครอบคลุมการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

2.แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม มณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 (4 M)

2.1 ด้านบุคลากร : มีการบริหารจัดการกำลังพลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางดังนี้
1)จัดการแบ่งกลุ่มของกำลังพลในมณฑลทหารบก เช่น กลุ่มฝ่ายอำนวยการ/ธุรการ กลุ่มปฏิบัติการ กลุ่มสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติให้กำลังพล แต่ละกลุ่ม 2)จัดการอบรม/เปิดหลักสูตรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจ หรือ จัดกำลังไปศึกษาดูงานหน่วยที่มีผลการปฏิบัติดีเยี่ยม และ 3) มีการฝึกเตรียมการ ก่อนออกปฏิบัติทุกภารกิจการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามล่วงหน้า อย่างน้อย 1 เดือน

2.2 ด้านยุทธโศปกรณ์: เพื่อให้หน่วยมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มียุทธโศปกรณ์ ที่ทันสมัย และเพียงพอต่อ การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โดยหน่วยเหนือต้องให้การ สนับสนุนยุทธโศปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานโดยมีแนวทางการจัดหาดังนี้

1) การขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหายุทธโศปกรณ์จากหน่วยเหนือ 2) แก้ไข อัตราการจัดยุทธโศปกรณ์ตอนที่ 4 ของหน่วย และ 3) สนับสนุนการวิจัยและผลิต ยุทธโศกรณ์ใช้เองภายในกองทัพภาค ที่ 2 เช่น การวิจัยโปรแกรมในการวิเคราะห์ และ แจ็งเตือนภัยพิบัติ เป็นต้น

2.3 ด้านงบประมาณ เพื่อให้การใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพ มีความเพียงพอ และ ใช้อย่างประหยัด ซึ่งจะต้องเกี่ยวพันกับการปรับรูปแบบภารกิจ และการบูรณาการ การปฏิบัติ โดยมีแนวทางการเสริมสร้างดังนี้ 1) รัฐบาลพิจารณาเพิ่มงบประมาณให้กับกองทัพบกในการ ปฏิบัติงานตามเหตุผลและความจำเป็น และ 2) ให้มีการบูรณาการแผนการปฏิบัติ และการ บูรณาการงบประมาณ ในกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งบประมาณ ด้านยาเสพติด งบประมาณด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

2.4 ด้านการบริหารจัดการในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมของบริบทและสถานการณ์ ทำให้สามารถกำหนดแนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถให้สูงขึ้นได้ดังนี้

2.4.1 การปฏิบัติทางทหารอื่น ๆ ที่มีใช้สงคราม ในด้านการถวายเป็นบุญกุศล เป็นภารกิจหลักในการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กำลังพล โดยคัดเลือกกำลังพลที่ดีที่สุดของหน่วยสำหรับปฏิบัติภารกิจโดยเฉพาะ รวมทั้งให้มีการฝึกทบทวนตามกิจเฉพาะต่างๆ และตรวจความพร้อมก่อนออกปฏิบัติภารกิจทุกครั้งโดยผู้บังคับหน่วยเพื่อประกันความสำเร็จ

2.4.2 การดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ควรคัดเลือกกำลังพลที่มีขีดความสามารถปฏิบัติงานกิจการพลเรือน มีความสามารถในการประสานงานกับส่วนราชการอื่นๆ

2.4.3 การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด เตรียมความพร้อมด้านกำลังพลจัดทำแผนการจัดกำลังพลในการออกปฏิบัติงานด้านยาเสพติดโดยกำหนดตำแหน่งหน้าที่และหน่วยที่ต้องจัดกำลังสนับสนุนให้ชัดเจน สำรองจัดทำบัญชียุทธุปกรณ์ในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ขอรับประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดหาเครื่องมือเฝ้าตรวจที่มีความทันสมัย

2.4.4 การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย เตรียมแผนบรรจุกำลังพลไว้เพื่อปฏิบัติภารกิจล่วงหน้า เตรียมเครื่องมือยุทธุปกรณ์ตาม อัตราการจัดยุทธุปกรณ์ให้พร้อม และทำแผนของงบประมาณการจัดหาเพิ่ม รวมทั้งให้มีการฝึกเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่อง

2.4.5 การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม เตรียมแผนบรรจุกำลังพลและยุทธุปกรณ์ไว้เพื่อปฏิบัติภารกิจล่วงหน้า รวมทั้งให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้กับกำลังพลที่จะปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติในภาวะวิกฤติ

2.4.6 การสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน เตรียมแผนบรรจุกำลังพลและยุทธุปกรณ์ไว้เพื่อปฏิบัติภารกิจล่วงหน้า รวมทั้งให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้กับกำลังพลที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 2 ทำให้สามารถกำหนดแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ดังนี้

1. แนวทางการเสริมสร้างจากปัจจัยภายนอกองค์กร (หน่วยเหนือ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2)

1.1 แนวทางการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ จะต้องมีการบูรณาการตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงซึ่งต้องมีกระบวนการมองภาพร่วมกัน ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นถึง การไม่มีนโยบายร่วมกัน(Foresight) ระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันหาปัจจัยในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการดำเนินการต่อการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามขึ้นมา โดยเฉพาะเพื่อเป็นการกำหนดนโยบาย แนวทางขับเคลื่อนร่วมกันในการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น อันจะส่งผลให้การปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงครามในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

1.2 แนวทางการเสริมสร้างมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 กองทัพบกควรอนุมัติให้ยกระดับหน่วย กองร้อยมณฑลทหารบก เป็น กองพันมณฑลทหารบก ในทุกหน่วยมณฑลทหารบกของกองทัพภาคที่ 2 เช่นเดียวกับกับมณฑลทหารบกที่ 23 ซึ่งได้รับอนุมัติจัดตั้งกองพันมณฑลทหารบก เพียงหน่วยเดียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ทุกหน่วยได้มีขีดความสามารถที่เพียงพอต่อการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 (4 M)

เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเสริมสร้าง มณฑลทหารบกให้มีความพร้อมและตอบสนองภารกิจหลักของกองทัพบกในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความมั่นคงภายในประเทศตามร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี (2560- 2579) และใช้หลักการบริหาร 4 M มาเสริมสร้างขีดความสามารถให้ดีขึ้นดังนี้

2.1 แนวทางการเสริมสร้างด้านบุคลากร : บริหารจัดการโดยมีแนวทางดังนี้ 1)จัดการแบ่งกลุ่มของกำลังพลในมณฑลทหารบก เช่น กลุ่มฝ่ายอำนวยการ/ธุรการ กลุ่มปฏิบัติการ กลุ่มสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติให้กำลังพลแต่ละกลุ่ม 2)จัดการอบรม/เปิดหลักสูตรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจ หรือจัดกำลังไปศึกษาดูงานหน่วยที่มีผลการปฏิบัติดีเยี่ยม และ 3) มีการฝึกเตรียมการก่อนออกปฏิบัติทุกภารกิจ การปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

2.2 แนวทางการเสริมสร้างด้านยุทธโศปกรณ์: อาวุธยุทธโศปกรณ์ของหน่วย ส่วนใหญ่ยุทธโศปกรณ์เป็นตามอัตรากิจจัดยุทธโศปกรณ์ ซึ่งไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม จึงทำให้ต้องมีการจัดหาเพิ่มเติมดังนี้ 1) การขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหายุทธโศปกรณ์จากหน่วยเหนือ 2) แก้ไข อัตรากิจจัดยุทธโศปกรณ์ตอนที่ 4 ของหน่วย และ 3) สนับสนุนการวิจัยและผลิตยุทธโศปกรณ์ใช้เองภายในกองทัพ

2.3 แนวทางการเสริมสร้างด้านงบประมาณ คือการปรับโครงสร้างและเพิ่มงบประมาณให้กับหน่วยมณฑลทหารบก ทั้งนี้การบูรณาการกับกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำให้ไม่เกิดการซ้ำซ้อนและไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ

2.4 ด้านการบริหารจัดการในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 การเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ในสภาวะปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเหมาะสมเนื่องจากบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตามที่หน่วยเหนือต้องการ แต่ที่ต้องควรเน้นการปฏิบัติเป็นพิเศษ ได้แก่ การถวายความปลอดภัยให้เป็นไปตามหลักนิยม ระเบียบและพิธีการต่างๆอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ภารกิจการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม และการสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนเป็นภารกิจซึ่งหน่วยมณฑลทหารบกเป็นหน่วยที่เกื้อกูล และอ่อนตัวต่อการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม โดยมีผลงานวิจัยที่สนับสนุนและสอดคล้องได้แก่ งานวิจัยของ พันเอก สุรัชย์ มีหอม (2563) เรื่องแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพภาคที่ 2 เพื่อตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่ว่า การปฏิบัติงานบรรเทาสาธารณภัยนั้นต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือนหรือภาคเอกชน

อาสาสมัครจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันเหตุการณ์,งานวิจัยของ พันเอก สรณศิริ พลเชตร (2564) เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพ ด้านการบรรเทาอุทกภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยมณฑลทหารบกที่ 28¹⁵ที่ว่าควรกำหนด โครงสร้างบทบาทหน้าที่ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะอย่างต่อเนื่อง,งานวิจัย ของ พันเอก นิสิต สมานมิตร (2561) เรื่องการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดรายใหญ่ ข้ามชายแดนจังหวัดเลย¹⁶ ที่ว่างานด้านกิจการพลเรือน เป็นงานสำคัญยิ่งที่ทำให้ได้มาซึ่ง ข่าวสารสำคัญ ต้องกระทำโดยต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่, งานวิจัยของ พันเอกรัฐพล ศิริทัต (2563) เรื่องการแก้ไขปัญหาเสพติดบริเวณแนวชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่ว่าปัญหาเสพติดกีดกร่อนสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยอ่อนแอลงทุกวัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นสิ่งที่ต้อง ดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยสกัดกั้นยาเสพติดตั้งแต่ปากประตูบ้านของประเทศไทยคือ บริเวณแนวชายแดนมิให้เข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศเป็นการสนับสนุนการดำเนินงาน ของกองทัพบกและรัฐบาลซึ่งการดำเนินงานจะสำเร็จได้จะต้องมีการปฏิบัติงานในลักษณะ การบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนอย่างแน่นแฟ้น ต้องมีการระดมทรัพยากรและใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปข้อค้นพบการวิจัยที่สอดคล้องกับคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย

1.สภาพปัญหาและผลกระทบการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆของ PESTEL และ SWOC ทำให้สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 โดยสรุปปัญหาที่ตรวจพบได้แก่ ปัญหาด้านโครงสร้างและการบูรณาการในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม และปัญหาที่มาจากภายในองค์กรเอง (4M)

2.ความสอดคล้อง และเหมาะสม ของการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2

การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาค ที่ 2 ต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทและสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยภารกิจ การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามต้องมีการเตรียมการตั้งแต่มุมปฏิบัติ ภารกิจที่ต้องให้ความสำคัญอย่างสูงยิ่ง คือการถวายเป็นความปลอดภัย นอกจากนี้ภารกิจดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม และการสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน เป็นภารกิจซึ่งหน่วยมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นำมาปฏิบัติเพื่อสร้างความร่วมมือกับส่วนราชการ และประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง แผนย่อยที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ในประเด็นการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน รวมทั้งให้การ บริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อาศัยการ ผนึกกำลังคนและทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการ เสริมสร้างความร่วมมือกันในการ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชนทั้งจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

3.แนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ของมณฑลทหารบก ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ดังนี้

3.1แนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถจากปัจจัยภายนอกองค์กร ด้วยการบูรณาการการทำงานจะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ลดปัญหาความซ้ำซ้อนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์ต้องมีการจัดทำแผนร่วมกันเพื่อดำเนินการตามหลักนิยมของการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถภายในองค์กร (4M) ได้แก่ การพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามให้สูงขึ้น ต้องดำเนินการจัดหา ยุทโธปกรณ์ให้มีความเหมาะสม ทันสมัย และพอเพียงต่อการปฏิบัติงาน ต้องมีการใช้จ่าย งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งมีการ บูรณาการแผนการปฏิบัติและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการปฏิบัติตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ยังไม่มีการปรับปรุงให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ตลอดจนยังมีหลายปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติ ที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในด้านต่างๆ เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.เห็นควรทำการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปรับโครงสร้างหน่วยมณฑลทหารบกในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม
- 2.เห็นควรทำการวิจัยเรื่องบทบาทของกองพันมณฑลทหารบก ในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม

เอกสารอ้างอิง

¹ ยุทธศาสตร์ชาติ. ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ.2561 - 2580). [อินเทอร์เน็ต].; พุทธศักราช 2561.เข้าถึงได้จาก:

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_001.PDF

² ยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี พ.ศ.2560 – 2579. [อินเทอร์เน็ต].เข้าถึงได้จาก:

<https://fliphtml5.com/hpvu/sxei/basic>.

³ ตูลธร นวมิตร, พันเอก.เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา การปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก; 2564

⁴ กองทัพบก. วิสัยทัศน์ และภารกิจกองทัพบก. [อินเทอร์เน็ต].เข้าถึงได้จาก: <https://rta.mi.th/vision/>

⁵ กฎกระทรวงกำหนดหน้าที่และเขตพื้นที่มณฑลทหารบก พ.ศ.2558

⁶ หลักปฏิบัติการถวายความปลอดภัย พ.ศ.2558

⁷ ระเบียบกรมราชองครักษ์ว่าด้วยการ ถวายความปลอดภัย พ.ศ.2558

⁸ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 20 เม.ย. 65].เข้าถึงได้จาก <http://www.rdpb.go.th/th>

⁹ รัฐพล ศิริทัพบ, พันเอก. การแก้ไขปัญหายาเสพติดบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.

¹⁰ สุรัชย์ มีหอม, พันเอก. แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพภาคที่ 2 เพื่อตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.

¹¹ สถานีวิทยุ จส.100 "วิทยุข่าวสารและการจราจร" [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 10 พ.ค.65] เข้าถึงได้จาก https://www.js100.com/en/site/post_share/view/113621

¹² สวัสดิ์ ชนะจิตตราสกุล, พลตรี. การปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี. [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2560.

¹³ เอกสารการทบทวนหลังการปฏิบัติ(AAR)การถวายความปลอดภัยกองทัพภาคที่ 2

¹⁴ คำสั่งกองทัพอากาศที่ 2(เฉพาะ) ที่ 114/60 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศที่ 2 ลงวันที่ 27 เมษายน 2560

¹⁵ สรณศิริ พลเขตร, พันเอก. การเสริมสร้างศักยภาพด้านการบรรเทาอุทกภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยมณฑลทหารบกที่ 28. [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก; 2564.

¹⁶ นิสิต สมานมิตร, พันเอก. การแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดรายใหญ่ข้ามชายแดนจังหวัดเลย. [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล] กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการทัพบก; 2561.

ภาคผนวก

วิเคราะห์ความเหมาะสมของภารกิจตามบริบทและสถานะการณ์ ในการปฏิบัติทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2

1.ภารกิจการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ การปฏิบัติทางทหาร นอกเหนือจากการสงคราม ในรูปแบบนี้สำหรับ มณฑลทหารบกในกองทัพภาคที่ 2 แล้วจะ เป็นงานในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบภายในประเทศเป็นหลัก ซึ่งก็ สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบกที่ได้กำหนดไว้ให้กองทัพ มีหน้าที่และภารกิจในการ รักษาความมั่นคงภายในประเทศด้วย เห็นได้ว่ากองทัพยังคงเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญใน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในอยู่ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือแม้แต่ในระดับ ผู้ปฏิบัติก็ตาม ซึ่งบทบาทมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นได้จัดกำลังพลเป็น รายบุคคลเพียงบางส่วนสนับสนุน กองทัพภาคที่ 2 ไปปฏิบัติงานในพื้นที่3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ กองทัพภาคที่ 4 เพียงเท่านั้น มณฑลทหารบกไม่ได้เป็นหน่วยหลักแต่อย่างใด

2.การดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นการปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือการสงครามที่ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มีส่วนเข้าไปดำเนินงาน สนับสนุนและเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก เพราะงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีความเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ถือได้ว่าเป็นภารกิจ ด้านความมั่นคงและการ ป้องกันประเทศในยามปกติ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยใน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 1,224 โครงการ ต่อการดำเนินการดังกล่าว มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคงประจำเขตพื้นที่ ของแต่ละ มณฑลทหารบกเพื่อทำหน้าที่ อำนวยการ ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยการผลักดันเข้าเป็นหนึ่งในแผนงานการพัฒนาจังหวัด สำหรับชุดปฏิบัติการโครงการซึ่งเป็นส่วนปฏิบัติ จะทำหน้าที่ส่งเสริมให้ศูนย์/โครงการส่งเสริม ศิลปอาชีพ และชุมชนใกล้เคียงได้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่

3. การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (Peace Operations, PO) การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ คือ การปฏิบัติการทางทหารภายใต้ความยินยอมของคู่กรณีพิพาท เพื่อเฝ้าติดตามและส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้น เช่น การหยุดยิง, การพักรบ, หรือข้อตกลงอื่น ๆ เป็นการสนับสนุนความพยายามทางการทูต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองในระยะยาว ตัวอย่างในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของกองทัพไทย เช่น การเข้าปฏิบัติการในลักษณะกองกำลังนานาชาติในติมอร์ตะวันออก (กกล. INTERFET และ UNTAET PKF) บทบาทของ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ในห้วงที่ผ่านมาคือการสนับสนุนกำลังพลเป็นรายบุคคลให้กับกองทัพภาคที่ 2 ในการจัดกำลังเข้าปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ โดยไม่ได้รับมอบภารกิจเป็นหน่วยแต่อย่างใด

4. การสนับสนุนการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด สำหรับการปฏิบัติการทางทหารเพื่อสนับสนุนการปราบปรามยาเสพติดนั้น มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141 / 2541 ที่กำหนดไว้ว่า ยาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติที่จะต้องรับไปดำเนินงานในการควบคุมการขยายตัวของปัญหาและลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยยุทธศาสตร์ราชฎี - รัฐ - ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก เป็นคณะอนุกรรมการในการแก้ปัญหาในระดับประเทศ ในระดับพื้นที่มี ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เป็นคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด นอกจากนี้ยังมีกฎหมายกำหนดให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีภารกิจในการเข้าไปสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย ในส่วนของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ก็ได้พยายามเข้าไปสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอยู่ด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจนเพียงพอ ต้องพึงเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการเข้าดำเนินงานในแต่ละครั้ง หรือต้องให้มีการแต่งตั้งเป็น

เจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นการเฉพาะจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ส่วนผลงานและการดำเนินงานที่ผ่านมาของการปฏิบัตินั้นมักปรากฏในพื้นที่ตามแนวชายแดนของกองทัพภาคที่ 2 ที่ติดกับแหล่งผลิตเป็นหลัก

5. การต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้าย เป็นกิจกรรมหรือการปฏิบัติการทางการทหารโดยใช้มาตรการในการต่อต้าน (เป็นมาตรการเชิงรับมีความมุ่งหมายเพื่อลดความล่าช้าต่อการก่อการร้าย) และตอบโต้ (เป็นมาตรการเชิงรุกมีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายและตอบโต้การก่อการร้าย สำหรับการดำเนินงานในรูปแบบนี้ของไทย เป็นไปตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 25/2543 ที่กำหนดให้ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากลปฏิบัติงานภายใต้คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากลที่นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม, รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และ ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นกรรมการ ตัวอย่างการปฏิบัติการในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายในประเทศไทยก็เช่นกรณีการบุกเข้ายึดสถานทูตอิสราเอลประจำกรุงเทพฯ เมื่อ ค.ศ. 2518, การจี้เครื่องบินอินโดนีเซียมาลงไทยใน มี.ค. 2524, การจี้จับตัวประกันในโรงพยาบาลที่ราชบุรีเมื่อ ปี 2543 เป็นต้น ซึ่งบทบาทดังกล่าวมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

6. การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม การปฏิบัติการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมช่วยปลดปล่อยหรือลดผลจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น หรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบที่เป็นวงกว้าง เช่น ความเจ็บป่วยของมนุษย์, โรคระบาด, ความหิวโหย หรือการขาดซึ่งพื้นฐานของชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอ บทบาทของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ต่อการการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมในปัจจุบันคือการสนับสนุนการป้องกัน

และแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 โดยในแต่ละ มณฑลทหารบกจะจัดตั้ง
โรงพยาบาลสนามเพื่อรองรับผู้ป่วยในกรณีที่เกิดความสารถของแต่ละจังหวัด

7. การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย เป็นการดำเนินงานในลักษณะสนับสนุนการ
ดำเนินงานของฝ่ายพลเรือน ทั้งนี้บทบาทของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2
สามารถปฏิบัติได้ด้วยการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ 1) ต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วน
ราชการพลเรือนหรือภาคเอกชน อาสาสมัครจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ให้เจ้าหน้าที่ทหารติดต่อไปประจำ ณ ส่วนราชการ
นั้น 2) หน่วยปฏิบัติหลักในการบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่สามารถประสานการปฏิบัติกับ
หน่วยข้างเคียงและส่วนราชการพลเรือนที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง หากผู้บังคับหน่วยได้พิจารณา
แล้วว่าการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ จะได้ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและเข้า
ช่วยเหลือประชาชนได้ทันต่อสถานการณ์ 3) ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยมณฑลทหารบกประจำ
พื้นที่มีอำนาจสั่งการหน่วยทหารระดับรองลงไปที่ไม่ใช่หน่วยในการสายการบังคับบัญชา ซึ่ง
รับผิดชอบพื้นที่ในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยได้โดยตรง ทั้งนี้ให้อยู่ในการพิจารณาของ
ผู้บัญชาการมณฑล/ผู้อำนวยการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยประจำพื้นที่เพื่อให้การช่วยเหลือ
พี่น้องประชาชนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด 4) การปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัยนั้น จะมีสภาวะ
กดดัน ไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้ และต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ
ภาคเอกชน หรือประชาชนทั่วไปที่กำลังมีความเดือดร้อน ฉะนั้นให้เน้นย้ำกำลังพลทุกนาย
ระลึกเสมอว่าในทุกขั้นตอนการปฏิบัติให้ยึดหลักการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความอดทน
อดกลั้น ดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน
ที่เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์และเกิดความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

8. การค้นหาและกู้ภัย เป็นการดำเนินการเพื่อค้นหา กำหนดที่ตั้ง บ่งชี้ กู้ภัย และ ส่งคืนบุคคล
ทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิต ในส่วนการค้นหาและกู้ภัยของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาค
ที่ 2 นั้นมักจะเป็นการดำเนินการในลักษณะของการค้นหากู้ภัยผู้ประสบภัยจากทั้งทางบก

และทางน้ำ โดยใช้กำลังพลและเครื่องมือตาม อัตราการจัดยุทธโศภกรณ์ที่มีอยู่เข้าไป ดำเนินการซึ่งบทบาทดังกล่าวมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ไม่ได้รับมอบภารกิจ แต่อย่างใด

9. การสนับสนุนทางทหารต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน บทบาทของมณฑลทหารบกในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 2 จะเป็นไปตามกฎหมายที่ได้กำหนดขอบเขตความช่วยเหลือเอาไว้และเป็น การเข้าไปช่วยเหลือในสถานการณ์ภาวะวิกฤต หรือสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกินขีดความสามารถ ของฝ่ายพลเรือตัวอย่างของการดำเนินงานตามที่กล่าวไปนี้ได้แก่ ภารกิจในการรักษาความ สงบเรียบร้อยภายในประเทศ เช่น การจัดกำลัง กองร้อยรักษาความสงบเรียบร้อย สนับสนุน การปฏิบัติคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือการเข้าไปสนับสนุนฝ่ายพลเรือน เช่น การฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการฝึกเพื่อเข้าไปดูแลรักษาป่า เป็นต้น

10. การควบคุมการแพร่ขยายของอาวุธ สำหรับประเทศไทยนั้นได้เข้าไปร่วมในการเป็น สมาชิกประเทศที่ต่อต้านการ แพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์ และอาวุธทำลายล้างต่าง ๆ และมีการจัดตั้งศูนย์ทำลายทุ่นระเบิดแห่งชาติเป็นหน่วยรับผิดชอบขึ้น สำหรับบทบาทของ มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

11. การประกันเสรีในการเดินเรือ และการบินผ่าน เป็นการปฏิบัติการเพื่อยืนยันสิทธิใน การเดินเรือหรือใช้เส้นทางบินผ่านตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้กำหนดไว้ สำหรับบทบาท ของมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

12. การปฏิบัติการอพยพผู้ไม่มีส่วนในการรบ เป็นการปฏิบัติการเพื่อสร้างความปลอดภัย ให้ เกิดขึ้นกับประชาชนด้วยการอพยพเคลื่อนย้ายไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัยกว่า มณฑลทหารบกใน พื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

13. การคุ้มครองการเดินเรือ การคุ้มครองการเดินเรือของไทยนั้นยังคงจำกัดอยู่ในน่านน้ำ การ ควบคุมชายฝั่งทะเล การค้นหาและกู้ทุ่นระเบิด และการป้องกันดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ที่ ดำเนินการโดยกองทัพเรือเป็นหลัก มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

14.การบังคับใช้เขตหวงห้าม เป็นการจัดตั้งเขตหวงห้ามขึ้นมาเพื่อห้ามการดำเนินการ เช่น เขตห้ามบินในอากาศ และเขตห้ามผ่านในทะเล ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเกลี้ยกล่อมให้ประเทศหรือกลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่เป็นเป้าหมายได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับที่ต้องการ โดยการดำเนินการดังกล่าวนี้มักจะถูกกำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ หรือองค์การ ระหว่างประเทศอื่น ๆ สำหรับมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

15.การแทรกแซง และสกัดกั้นในน่านน้ำ เป็นการปฏิบัติการโดยใช้มาตรการบังคับเพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนย้ายของบางชนิดเข้าหรือออกจากพื้นที่ที่กำหนด มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

16.การแสดงกำลัง เป็นการปฏิบัติการเพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่เด่นชัดให้ปรากฏทั้งนี้ก็ เพื่อปลดเปลื้องสภาพการณ์ที่ไม่น่าพึงประสงค์ ในส่วนการแสดงกำลังของกองทัพไทยนั้นมักเป็นการดำเนินงานได้ร่วมธงสหรัฐเป็นหลัก ซึ่งมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

17.การโจมตีและตีโฉบฉวย การโจมตีเป็นการปฏิบัติการในลักษณะเชิงรุกเพื่อผลทางการเมืองเป็นหลัก ด้วยความมุ่งหมายในการลงโทษประเทศหรือกลุ่มประเทศที่ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่การตีโฉบฉวยมักเป็นการปฏิบัติการขนาดเล็กด้วยความรวดเร็วในดินแดนฝ่ายตรงข้ามทั้งนี้ก็เพื่อการแสวงหาข้อมูลทำให้ฝ่ายตรงข้ามสับสน หรือการทำลายฐานที่มั่นต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ภารกิจของหน่วยรบพิเศษที่เข้าไปปฏิบัติการในพื้นที่นอกประเทศเพื่อผลทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ หรือผลในด้านอื่น เช่น การเข้าโจมตีต่อโรงงานผลิตยาเสพติดนอกประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติแต่อย่างใด

18. การสนับสนุนการก่อความไม่สงบ เป็นการปฏิบัติการเพื่อสร้างกลุ่มต่อต้าน และ สนับสนุนกลุ่มต่อต้านรัฐบาลขึ้นภายในประเทศเป้าหมาย ทั้งนี้ก็เพื่อผลประโยชน์ของประเทศตนเป็นหลัก สำหรับสหรัฐนั้นดำเนินการในเรื่องนี้อยู่เนือง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนกลุ่มมูจาฮิดีนในอัฟกานิสถานต่อต้านรัฐบาลที่มีโซเวียตหนุนหลัง สนับสนุนกลุ่มต่อต้านในกัมพูชาลาว เพื่อโค่นล้ม รัฐบาลที่มีโซเวียตหนุน การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยในพม่า เพื่อกดดันให้พม่าเป็นประชาธิปไตย มากขึ้น เป็นต้น มณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นไม่ได้รับมอบภารกิจแต่อย่างใด

19. การปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ ที่มีโซเวียตหนุน ตามที่ได้กล่าวมานั้นยังมีการดำเนินการอีกหลายประการที่สามารถกำหนดได้ว่า เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เช่น การปฏิบัติการในฐานะทหารรักษาพระองค์ ขององค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ เป็นต้น ซึ่งมณฑลทหารบกในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 นั้นได้รับมอบภารกิจให้เป็นหน่วยหลักในการถวายความปลอดภัย โดยการจัดตั้งกองอำนวยการร่วมถวายความปลอดภัยประจำพื้นที่ ในเขตจังหวัดที่แต่ละ มณฑลทหารบกรับผิดชอบ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก สหะภาพ บุตรลา
วัน เดือน ปีเกิด	23 กรกฎาคม 2517
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2542	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2552	หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2542	ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2544	ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2547	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2551	ประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2552	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2554	รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2556	รองผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 22
พ.ศ. 2558	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 8
พ.ศ. 2561	หัวหน้ากองยุทธการ มณฑลทหารบกที่ 23

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2563	รองเสนาธิการ มณฑลทหารบกที่ 23
-----------	-------------------------------

